

מלחמה: לשם מה?

מ. נבון

<p>Yehezkel (38:14-16)</p> <p>Therefore, son of man, prophesy and say to Gog, Thus says the Lord God: In that day when my people of Israel dwell in safety, shalt though not know it? And thou shalt come from thy place out of the far sides of the north, thou, and many peoples with thee, all of them riding upon horses, a great company, and a mighty army: and thou shalt come up against my people of Israel, like a cloud to cover the land: it shall be in the latter days, I will bring thee against my land, that the nations may know me, when I shall be sanctified by thee, O Gog, before their eyes.</p>	<p>(1) יחזקאל לח</p> <p>(יד) לכן הנבא בן אדם ואמרת לגוג כה אמר אדני ה' הלא ביום ההוא בשבת עמי ישראל לבטח תדע: (טו) ובאת ממקומך מירכתי צפון אתה ועמים רבים אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול וחיל רב: (טז) ועלית על עמי ישראל כענן לכסות הארץ באחרית הימים תהיה והבאותיך על ארצי למען דעת הגוים אתי בהקדשי בך לעיניהם גוג: ס</p>
<p>(2) מגילה (יז): מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא.</p>	
<p>(3) יחזקאל (לט:כב): וידעו בית ישראל כי אני ה' אלהיהם מן היום ההוא והלאה.</p>	
<p>(4) שמות (יג:יז-יח)</p> <p>ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה וישבו מצרימה: ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים:</p>	
<p>(6) אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרק יג פסוק יז</p> <p>כי קרוב הוא. א"ר משה, אעפ"י שהוא קרוב, וכמוהו לפי דעתי, כי עם קשה עורף הוא (לד, ט), רפאה נפשי כי חטאתי לך (תהי מא, ה), כי רכב ברזל לו (יהושע יז, יח). ולפי דעתי אין צורך, כי טעמו למה לא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים? בעבור שהוא קרוב. והנה נחם דרך רחוקה שלא יראו מלחמה, ויאמרו... נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד, ד).</p>	<p>(5) רש"י שמות פרק יג פסוק יז</p> <p><u>כי קרוב הוא - ונוח לשוב באותו הדרך למצרים. ומדרשי אגדה יש הרבה:</u> <u>בראתם מלחמה - כגון מלחמת (במדבר יד מה) וירד העמלקי והכנעני וגו'. אם הלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפם דרך מעוקם אמרו (במדבר יד ד) נתנה ראש ונשובה מצרימה, אם הוליכם בפשוטה על אחת כמה וכמה:</u> <u>פן ינחם - יחשבו מחשבה על שיצאו ויתנו לב לשוב:</u></p>
<p>(8) רמב"ן שמות פרק יג פסוק יז</p> <p>(יז) כי קרוב הוא - ונח לשוב באותו הדרך למצרים, ומדרשי אגדה יש הרבה. לשון רש"י. וגם הוא דעת ר"א, כי טעם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים בעבור כי קרוב הוא וינחמו וישבו אל מצרים מיד. ועל דעתי אם היה כדבריהם, היה "כי אמר אלהים" מוקדם, ויאמר הכתוב ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי אמר אלהים כי קרוב הוא פן ינחם העם: <u>אבל הנכון שיאמר ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים אשר הוא קרוב וטוב לנחותם בדרך ההוא, כי אמר אלהים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה. וטעם המלחמה, שיהיה להם לעבור דרך ארץ פלשתים, ופלשתים לא יתנום לעבור בשלום וישבו למצרים, אבל בדרך המדבר לא יראו מלחמה עד היותם בארצם בארץ סיחון ועוג מלכי האמורי שהיא נתונה להם ורחוקים הם ממצרים בעת ההיא. ומלחמת עמלק ברפידים לא היתה ראויה לשוב בעבורה, כי הם לא יעברו עליהם, והוא שבא מארצו ונלחם בהם לשנאתו אותם, ואם יתנו ראש לשוב למצרים לא יועיל כי ילחם בהם בדרך, וגם רחוקים היו ממצרים בדרך העקום אשר הלכו בה ולא ידעו דרך אחרת:</u></p>	<p>(7) רשב"ם שמות פרק יג פסוק יז</p> <p>(יז) ויהי בשלח פרעה את העם - <u>ונתכוון הקב"ה להביאם לארץ כנען, ולא רצה הקב"ה להנחותם דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, דרך הוא ליכנס מיד בארץ כנען, ולכשיבאו לטורח מלחמות ארץ כנען יתנו ראש וישבו למצרים כמו שעשו כמה פעמים, כדכתיב (במדבר יד:ג) ...הלא טוב לנו שוב מצרימה, נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד:ד), זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים (במדבר יא:ה). לפיכך מפסיקין בין מצרים ובין ארץ כנען...</u></p>

(9) ישעיהו פרק לא פסוק א

הוי הירדדים מצרים לעזרה על סוסים ישענו ויבטחו על רכב כי רב ועל פרשים כי עצמו מאד ולא שעו על קדוש ישראל ואת ה' לא דרשו :

(10) R. Yoel Bin Nun (Megadim 3)

- "God did not lead them by the way of the Pelishtim, which is close" - and therefore should have been the route of travel,

- "for God said: The people may change their minds when they see war" - any war, whether for the land or any time in history.

- "and return to Egypt" - **to request aid and patronage** from Paroah;

- "and so God led the nation roundabout, along the way of the desert by the Yam Suf" - **in order that** Paroah would pursue them, **guaranteeing** that war would take place...

(12) רש"י זכריה פרק יד פסוק ג

כיום הלחמו ביום קרב - כיום אגחותיה קרב על ימא דסוף :

(11) זכריה פרק יד פסוק ג

ויצא ה' ונלחם בגויים ההם כיום הלחמו ביום קרב :

(13) סנהדרין (צא :)

אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גליות בלבד

(א) ויהי דבר ה' אלי לאמר: (ב) בן אדם שים פניך אל גוג ארץ המגוג נשיא ראש משך ותבל והנבא עליו: (ג) ואמרת כה אמר אדני ה' הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותבל: (ד) ושובבתיך ונתתי חכים בלחיך והוצאתי אותך ואת כל חילך סוסים ופרשים לבשי מכלול כלם קהל רב צנה ומגן תפשי חרבות כלם: (ה) פרס כוש ופוט אתם כלם מגן וכובע: (ו) גמר וכל אגפיה בית תוגרמה ירכתי צפון ואת כל אגפיו עמים רבים אתך: (ז) הכן והכן לך אתה וכל קהלך הנקהלים עליך והיית להם למשמר: (ח) מימים רבים תפקד באחרית השנים תבוא אל ארץ משובבת מחרב מקבצת מעמים רבים על הרי ישראל אשר היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה וישבו לבטח כלם: (ט) ועלית כשאה תבוא כענן לכסות הארץ תהיה אתה וכל אגפך ועמים רבים אותך: (י) כה אמר אדני ה' והיה ביום ההוא יעלו דברים על לבבך וחשבת מחשבת רעה: (יא) ואמרת אעלה על ארץ פרזות אבוא השקטים ישבי לבטח כלם ישבים באין חומה ובריח ודלתים אין להם: (יב) לשלל שלל ולבז בז להשיב ידך על חרבות נושבת ואל עם מאסף מגוים עשה מקנה וקנין ישבי על טבור הארץ: (יג) שבא ודדן וסחרי תרשים וכל כפריה יאמרו לך הלשלל שלל אתה בא הלבז בז הקהלת קהלך לשאת כסף וזהב לקחת מקנה וקנין לשלל גדול: (יד) לכן הנבא בן אדם ואמרת לגוג כה אמר אדני ה' הלוא ביום ההוא בשבת עמי ישראל לבטח תדע: (טו) ובאת ממקומך מירכתי צפון אתה ועמים רבים אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול וחיל רב: (טז) ועלית על עמי ישראל כענן לכסות הארץ באחרית הימים תהיה והבאותיך על ארצי למען דעת הגוים אתי בהקדשי בך לעיניהם גוג: (יז) כה אמר אדני ה' האתה הוא אשר דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם להביא אתך עליהם: (יח) והיה ביום ההוא ביום בוא גוג על אדמת ישראל נאם אדני ה' תעלה חמתי באפי: (יט) ובקנאתי באש עברתי דברתי אם לא ביום ההוא יהיה רעש גדול על אדמת ישראל: (כ) ורעשו מפני דגי הים ועוף השמים וחית השדה וכל הרמש הרמש על האדמה וכל האדם אשר על פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות וכל חומה לארץ תפול: (כא) וקראתי עליו לכל הרי חרב נאם אדני ה' חרב איש באחיו תהיה: (כב) ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו ועל אגפיו ועל עמים רבים אשר אתו: (כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה':

יחזקאל פרק לט

(א) ואתה בן אדם הנבא על גוג ואמרת כה אמר אדני ה' הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותבל: (ב) ושבבתיך וששאתיך והעליתיך מירכתי צפון והבאותיך על הרי ישראל: (ג) והכיתי קשתך מיד שמאולך וחציך מיד ימינך אפיל: (ד) על הרי ישראל תפול אתה וכל אגפך ועמים אשר אתך לעיט צפור כל כנף וחית השדה נתתיך לאכלה: (ה) על פני השדה תפול כי אני דברתי נאם אדני ה': (ו) ושלחתי אש במגוג ובישבי האיים לבטח וידעו כי אני ה': (ז) ואת שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל ולא אחל את שם קדשי עוד וידעו הגוים כי אני ה' קדוש בישראל: (ח) הנה באה ונהיתה נאם אדני ה' הוא היום אשר דברתי: (ט) ויצאו ישבי ערי ישראל ובערו והשיקו בנשק ומגן וצנה בקשת ובחצים ובמקל יד וברמח ובערו בהם אש שבע שנים: (י) ולא ישאו עצים מן השדה ולא יחטבו מן היערים כי בנשק יבערו אש ושללו את שלליהם ובזזו את בזזיהם נאם אדני ה': (יא) והיה ביום ההוא אתן לגוג מקום שם קבר בישראל גי העברים קדמת הים וחסתמת היא את העברים וקברו שם את גוג ואת כל המונה המונו וקראו גיא המון גוג: (יב) וקברום בית ישראל למען טהר את הארץ שבעה חדשים: (יג) וקברו כל עם הארץ והיה להם לשם יום הכבדי נאם אדני ה': (יד) ואנשי תמיד יבדילו עברים בארץ מקברים את העברים את הנותרים על פני הארץ לטהרה מקצה שבעה חדשים יחקרו: (טו) ועברו העברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון עד קברו אתו המקברים אל גיא המון גוג: (טז) וגם שם עיר המונה וטהרו הארץ: (יז) ואתה בן אדם כה אמר אדני ה' אמר לצפור כל כנף ולכל חית השדה הקבצו ובאו האספו מסביב על זבחי אשר אני זבח לכם זבח גדול על הרי ישראל ואכלתם בשר ושתייתם דם: (יח) בשר גבורים תאכלו ודם נשיאי הארץ תשתו ואילים כרים ועתודים פרים מריאי בשן כלם: (יט) ואכלתם חלב לשבעה ושתייתם דם לשכרון מזבחי אשר זבחתם לכם: (כ) ושבעתם על שלחני סוס ורכב גבור וכל איש מלחמה נאם אדני ה': (כא) ונתתי את כבודי בגוים וראו כל הגוים את משפטי אשר עשיתי ואת ידי אשר שמתי בהם: (כב) וידעו בית ישראל כי אני ה' אלהיהם מן היום ההוא והלאה: (כג) וידעו הגוים כי בעונם גלו בית ישראל על אשר מעלו בי ואסתר פני מהם ואתנם ביד צריהם ויפלו בחרב כלם: (כד) כטמאתם וכפשעיהם עשיתי אתם ואסתר פני מהם: (כה) לכן כה אמר אדני ה' עתה אשיב את שבות שבות יעקב ורחמתי כל בית ישראל וקנאתי לשם קדשי: (כו) ונשו את כלמתם ואת כל מעלם אשר מעלו בי בשבתם על אדמתם לבטח ואין מחריד: (כז) בשובבי אותם מן העמים וקבצתי אתם מארצות איביהם ונקדשתי במ לעיני הגוים רבים: (כח) וידעו כי אני ה' אלהיהם בהגלותי אתם אל הגוים וכנסתים על אדמתם ולא אותיר עוד מהם שם: (כט) ולא אסתר עוד פני מהם אשר שפכתי את רוחי על בית ישראל נאם אדני ה':

